

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 62.174/3
van 19 oktober 2017

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest
‘houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 betreffende
het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd
agentschap Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn, het
decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van
de zeehavens en het decreet van 10 juli 2008 betreffende het
beheer en de uitbating van de regionale luchthavens Oostende-
Brugge, Kortrijk-Wevelgem en Antwerpen’

Op 20 september 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest 'houdende wijziging van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn, het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens en het decreet van 10 juli 2008 betreffende het beheer en de uitbating van de regionale luchthavens Oostende-Brugge, Kortrijk-Wevelgem en Antwerpen'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 12 oktober 2017. De kamer was samengesteld uit Jan SMETS, staatsraad, voorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 19 oktober 2017.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest is een verzameldecreet dat ertoe strekt om een aantal wijzigingen van technische aard aan te brengen in de drie in het opschrift vermelde decreten.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

3. In het ontworpen artikel 15, § 1, van het decreet van 31 juli 1990 ‘betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoersmaatschappij – De Lijn’ (artikel 2 van het ontwerp) wordt het best gepreciseerd dat vier onafhankelijke bestuurders worden aangesteld “conform *de artikelen 5 en 6* van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector”, aangezien dat de precieze bepalingen zijn van dat decreet waarvan het de bedoeling is dat ze toepasselijk zouden zijn op de aanstelling van die vier bestuurders.

Artikel 4

4. Het ontworpen artikel 6, vijfde lid, van het decreet van 2 maart 1999 ‘houdende het beleid en het beheer van de zeehavens’ (artikel 4 van het ontwerp) schrijft voor dat een havenbedrijf een vennootschap alleen kan oprichten en kan inschrijven op alle aandelen alsook, in afwijking van artikel 646 van het Wetboek van Vennootschappen, alle aandelen kan bezitten in een naamloze vennootschap, zonder beperking van duur en zonder geacht te worden hoofdelijk borg te staan voor de verbintenissen van die vennootschap. Op de vraag wat de bevoegdheidsrechtelijke grondslag is voor deze bepaling, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“De deelstaten kunnen wel degelijk afwijken van de toepassing van het vennootschapsrecht voor publiekrechtelijke rechtspersonen. Hiervoor kan worden verwezen naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Volgens het Hof kunnen de deelstaten het organiek statuut van een overheidsrechtspersoon regelen door het vennootschapsrecht principieel van toepassing te maken en vervolgens af te wijken van een aantal bepalingen van het vennootschapsrecht.

Hiervoor steunen wij op de materiële bevoegdheid ex artikel 6, § 1, X, 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voor de havens en hun aanhorigheden. De aan

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

artikel 6, § 1, X, 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ontleende bevoegdheid van de Gewesten omvat tevens de bevoegdheid om het organiek statuut van de havenbedrijven te regelen. De mogelijkheid om te dezen schijnbaar af te wijken van het vennootschapsrecht ten aanzien van de havenbedrijven volgt rechtstreeks uit de bevoegdheid van de Gewesten om het organiek statuut van de havenbesturen te bepalen. Als de bevoegdheid voor het havenbeheer van de Gewesten inhoudt dat zij een *sui generis* statuut kunnen toekennen aan de havenbesturen, bevoegdheid waarvan het Vlaamse Gewest onder andere heeft gebruik gemaakt in afdeling *Ibis* van het Havendecreet over de autonome gemeentelijke havenbedrijven, kunnen zij tevens op deze bevoegdheid steunen om het vennootschapsrecht principieel van toepassing te maken op de havenbesturen en/of specifieke afwijkingen te bepalen voor deze entiteiten. Het gegeven dat de havenbesturen geen rechtspersonen zijn die afhangen van het Vlaamse Gewest, doet daaraan geen afbreuk. Door alzo te handelen betreft het Vlaamse Gewest niet de federale bevoegdheid inzake de federale vennootschapswetgeving krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, maar blijft het Gewest integendeel geheel binnen haar materiële bevoegdheden.

Een beroep op de impliciete bevoegdheden is te dezen dan ook niet noodzakelijk. Indien zou worden geoordeeld dat een beroep op de impliciete bevoegdheden noodzakelijk is, wijzen we erop dat de weerslag van de afwijking van het vennootschapsrecht *in casu* beperkt is, nu ten eerste slechts een afwijking wordt aangebracht ten aanzien van de havenbedrijven en ten tweede slechts wordt afgeweken van een beperkt aantal bepalingen van het vennootschapsrecht. Deze afwijking wordt bovendien verantwoord door de wens om een coherente holdingstructuur te bekomen. Aldus moet minstens worden geoordeeld dat de decreetgever binnen de grenzen is gebleven die uit artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voortvloeien.”

Voor het betreden van de federale voorbehouden bevoegdheid inzake het vennootschapsrecht (artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’) kan het Vlaamse Gewest niet volstaan met een beroep op haar materiële bevoegdheid inzake havens en hun aanhorigheden (artikel 6, § 1, X, eerste lid, 3°, van dezelfde bijzondere wet), maar moet er zijn voldaan aan de toepassingsvoorwaarden voor de impliciete bevoegdheden (artikel 10 van dezelfde bijzondere wet). Er anders over oordelen zou dat federale bevoegdheidsvoorbehoud betekenisloos maken. De Raad van State kan wel instemmen met de argumentatie van de gemachtigde omtrent het vervuld zijn van de toepassingsvoorwaarden voor de impliciete bevoegdheden.

Artikel 5

5. In het ontworpen artikel 14*bis*, § 1, eerste lid, van het decreet van 2 maart 1999 (artikel 5, 1°, van het ontwerp) wordt het mogelijk gemaakt om het territoriale toepassingsgebied van de door de Vlaamse Regering vast te stellen verordeningen voor het verkeer van havenvoertuigen te verruimen, zodat het niet noodzakelijk meer samenvalt met het “havengebied” als gedefinieerd in artikel 2, 4° (op algemene wijze) en 5° tot 8° (voor elke haven afzonderlijk), van hetzelfde decreet.

Het lijkt om die reden raadzaam om de woorden “havengebied waarin de bijzondere verkeersregels van de verordening gelden” in artikel 14*bis*, § 3, tweede lid, van hetzelfde decreet te vervangen door de woorden “gebied waarin de bijzondere verkeersregels van

de verordening gelden”. Tevens moet artikel 5, § 2, van het decreet van 16 mei 2008 ‘betreffende de verkeersreglementen op het wegverkeer en de plaatsing en bekostiging van verkeerstekens’ worden gewijzigd, aangezien moet worden verwezen naar het gebied bedoeld in artikel 14bis, § 1, eerste lid, van het decreet van 2 maart 1999 en de term “havengebied” beter niet wordt gebruikt om verwarring te vermijden.

Artikel 7

6. In het ontworpen artikel 14, § 1, tweede lid, van het decreet van 10 juli 2008 ‘betreffende het beheer en de uitbating van de regionale luchthavens Oostende-Brugge, Kortrijk-Wevelgem en Antwerpen’ (artikel 7 van het ontwerp) wordt gewag gemaakt van “de samenwerkingsovereenkomsten voor het luchtverkeer die het Vlaamse Gewest *in voorkomend geval met de federale overheid* sluiten (lees: sluit)”. Om te vermijden dat de indruk wordt gewekt dat die samenwerkingsovereenkomsten met andere overheden dan met de federale overheid zouden kunnen worden gesloten, schrijve men “de eventuele samenwerkingsovereenkomsten voor het luchtverkeer die het Vlaamse Gewest met de federale overheid sluit”.

Die opmerking geldt eveneens voor de artikelen 9, 1°, en 11, 1°, van het ontwerp.

Artikel 11

7. De gemachtigde bevestigde dat in artikel 11, 1°, van het ontwerp de zinsnede “de LEM Kortrijk Wevelgem, vermeld in artikel 65, § 3” moet worden vervangen door de zinsnede “de LEM Antwerpen, vermeld in artikel 66/30, § 3”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Jan SMETS